

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!

Iskaja vaše srede
Narodina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Isperati po tarifu. — Pla-
manim vprašanjem naj
se priloži znak za od-
govor. — Ne frankirane
pisma se ne sprejema.

Kmetijski list

Vsakdo vrtva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
šajo. — Plaša in taji
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kmetovskih
ulici št. 7. — Telefon
n. št. 2506. — Radno
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Boj za vodne sile.

Stara stvar je, da tvorijo jedro našega naroda kmetje, obrtniki in delavci. Kmetje pridobivajo hrano, obrtniki izdelujejo za kmetijstvo potrebno orodje, delavci pa obema pomagajo pri njihovem delu. To je osnovna razdelitev naše družbe in vsi drugi stanovi in poklici, ki so sicer v družbi in za družbo tudi potrebni, so samo pomožne organizacije kmetijstva in obrti.

Iz kmetijstva in obrti se je razvila tudi moderna tehnika. Kmet je bil prvi, ki je v neposrednem stiku z naravo začel razne naravne pojave obračati sebi v prid. Kmet je bil prvi, ki je opazoval toke voda in kopal jarke, kamor je napeljal vodo, da je »umetno« namakal svojo zemljo. Takih primerov bi lahko našteali na tisoče. Že pri prvih tehničnih napravah pa sta kmet in obrtnik upoštevala le takšno izkoriščanje naravnih sil, ki služi človeštvu v prid in to je še dandanes naloga moderne tehnike.

Tudi naša dežela ima dosti naravnih bogastev, ki se dajo izkoriščati na dobro celokupnosti in ne samo v korist posameznih velekapitalistov. Med temi bogastvi stoje pri nas v prvi vrsti naše rude, zlasti premog, potem pa naše vodne sile.

Naši predniki dolgo niso poznali važnosti premoga. Njegov pomen pa so spoznali tujei, ki so si pridobili vse pravice do njega za mal denar in dandanes, ko spoznavamo tudi mi, kaj pomeni premog za vso našo obrt in industrijo in tudi za kmetijstvo, sede tujei tako trdno na našem premogu — prav precej tudi po krivdi slovenskih »pervakov« in veljakov! — da nam ne preostaja drugega, kakor da se moramo pokoravati tujemu diktatu in plačevati za premog, ki ga kopljejo naši rudarji v naši zemlji, take cene, kakor jih hočejo tujei. Od premoga, ki ga kopljejo naši rudarji v naši zemlji, dobe samo rudarji nekaj dinarčkov za svoje trdo delo, vso debelo milijonsko smetano iz našega premoga pa moramo pošiljati bogatašem na Dunaj, v Pariz itd. Mi toraj od našega premoga nimamo v resnici nič, ker vse rudarske mezde ne pomenijo mnogo.

V novejšem času pa se je pojavil nevaren tekmelec premogu in sicer elektrika, ki jo proizvajajo vodna sila. Dokler so proizvajali elektriko le s parnimi stroji, ki so jih morali kuriti z dragim premogom, se premogovni baroni za vodne sile niso brigali. Odkar pa so se električne naprave na vodo tako izpopolnile kakor jih imamo dandanes, so začeli premogovni baroni gledati, kako bi odvrnili nevarnost, ki preti njihovem premogu in njihovim milijonom, in so prišli na to, da bi bilo najbolje, dobiti tudi naše vodne sile v svojo oblast, kajti kdor ima dandanes v rokah pogonsko silo za stroje (premog in vodo), ta je gospodar v deželi in vse prebivalstvo mora trdo garati za njegov žep.

Rekli smo že, da so dobili tujei naš premog v svoje roke takrat, ko smo bili še bedasti in neorganizirani in sploh še nismo ve-

deli, kaj premog pomeni. Upajmo, da bo z našimi vodnimi silami drugače, kajti mi danes vemo, da so naše vodne sile danes še edini kapital, ki ga še niso vzeli drugi. Mi danes dalje vemo, kaj pomeni poceni elektrika za naše kmete in obrtnike. Treba je samo vprašati tam, kjer jo imajo, zlasti tam, kjer je v javnih rokah (Završnica, Velenje, zadružne elektrarne itd.), ne pa v rokah velekapitala. Zato pa moramo delati z vso silo na to, da vodne sile v naših rokah, in sicer v javnih rokah tudi ostanejo in ljudem, tudi »domačim«, ki hočejo naše vodne sile po vsej sili za ceno kakšnega, sicer dobro plačanega mesta spraviti v roke tujega kapitala, je treba dati pošteno po njihovih grabežljivih parkljih.

Naša zahteva mora biti, da ostanejo vse naše vodne sile v naših rokah in pod našo javno upravo (bodisi državno, banovinsko ali občinsko ali zadružno), ker samo na ta način bomo mogli rešiti zadnji ostanek našega narodnega premoženja iz tujih krempljev. Če bi dobili naše vodne sile tuji kapitalisti v svoje roke, bi bili naši kmetje in mali obrtniki silovito udarjeni, ker bi morali plačevati kilovat ne po 1 dinar ali pa še cenejše, ampak trikrat, štirikrat, petkrat dražje! Šola z našim premogom je bila trda in draga, ampak bo še hujša, če nam ne bo odprla pravočasno oči, da odrinemo tujece z vso silo, kar jo premore ves organiziran narod, od našega blaga proč!

Kakor izvemo iz časopisnih poročil, namerava državna uprava v kratkem izdati poseben zakon glede elektrifikacije države, naša banovina pa se tudi pripravlja, da izvede elektrifikacijski načrt na račun banovine, torej na račun javne uprave. — Za te namere so zvedeli seveda tudi tujei in so takoj začeli kričati — proti tem načrtom. To je razumljivo, kajti kdor čuti, da se mu bodo lepega dne bogati milijonski dohodki izmeknili, ta pač kriči. Nerazumljivo pa nam je, da so tujcem pomagali kričati celo naši domači (?) ljudje!

Proračun dravske banovine.

Poleg državnega proračuna, ki smo ga objavili v glavnih potezah v zadnji številki našega lista, moramo računati še z banovinskim proračunom, ki je praktično za nas še važnejši kakor državni proračun, ker se ozira v prvi vrsti na kritje naših krajevnih potreb, za katere pa moramo tudi prispevke spraviti skupaj le mi sami, izvzemši nekaj državne podpore.

Važen pa je banovinski proračun za nas zlasti zato, ker obsega veliko število podpor za najrazličnejše namene. Glede podpor danes ne bomo izgubljali besed, ker smo ravno o tem poglavju pisali v zadnjih številkah našega lista že dovolj. Povemo le to, da so za

V Ljubljani imamo »Zvezo industrijcev«, kjer so organizirani skoro vsi industrialci Dravske banovine. Naše domače industrije pa je razmeroma malo in zato tudi ne pomeni mnogo, zato pa imajo tem več besede v »Zvezi industrijcev« popolnoma tuja podjetja, ki sicer obratujejo na ozemlju Dravske banovine, njihovi gospodarji pa so le tujei, čeprav imajo ponekod nekaj Slovencev v svojih upravnih svetih »tako zaradi lepšega«, kakor pravimo. »Zveza industrijcev« razpolaga naravno z lepimi denarji in ker so njeni člani sami premožni ljudje, zato se dela, kakor da tudi nekaj velja. Stvar pa je v resnici taka, da v »Zvezi industrijcev« odločujejo največ tisti, ki imajo največ denarja, to pa niso slovenski revčki! Zato se pa tudi prav nič ne čudimo, da so v »Zvezi industrijcev« odločujoči tujei (Trbovlje, Fala itd.) takoj vpregli »Zvezo« pred svoj voz, čim so zvedeli, da namerava banovina prevzeti vse gospodarstvo z vodnimi silami pri nas v svojo javno upravo, da jim pomaga govoriti ne za koristi vsega prebivalstva Dravske banovine, ampak za koristi svojih najpremožnejših članov, ki so tujei!

Najbolj zanimivo pa je to, da »Zveza industrijcev«, ki bi morala pač skrbeti za to, da dobe njeni člani poceni pogonsko silo, zastopa bolj koristi onih, ki bi radi imeli nad našimi vodnimi silami privaten monopol, ki bi ga znali seveda tudi primerno izkoristiti za sebe in ne za javnost, namesto, da bi zastopala splošno korist vseh industrijcev, tudi tistih, katerim njihovi tovariši prodajajo premog.

Mi pa ponavljamo in bomo vedno ponavljali: Gospodarstvo z elektriko in z vodnimi silami sploh je javna zadeva in to premoženje mora ostati v rokah narodne javne uprave. Šola s premogom je bila dovolj draga, tako da nam še ene šole z elektriko ni prav nič treba! S svojim narodnim premoženjem naj gospodari narod sam!

Če bo pa še treba, bomo rekli pa še kaj več!

podpore v proračunu določeni le splošni zneski, ni pa še povedano, kdo jih bo dobil in koliko jih bo dobil. Prave slike o uporabi fondov za podpore nam namreč ne daje proračun, ker ta izkazuje le višino za podpore določenih fondov (zneskov), pač pa jo bo pokazal končni obračun. Končnega obračuna o uporabi za podpore dovoljenih fondov bivše naše samouprave naši javnosti niso dale (zagrebška oblast n. pr. ga je predložila, op. ur.), upamo pa, da bo uprava banovine v tem pogledu postopala boljše. Kdor nima kaj prikrihati, temu se javnosti ni treba bati!

Proračun Dravske banovine za l. 1930/31 določa sledeče dohodke in izdatke:

A. SPLOŠEN PREGLED.

1. Izdatki:

	Din
Banska uprava, centralni fond	11,904.249
Kmetijski oddelek	14,337.871
Prosvetni oddelek	8,891.418
Tehnični oddelek	31,028.479
Oddelek za soc. politiko in narodno zdravje	41,357.189
Oddelek za trgovino, obrt in industrijo . .	3,483.303
Agrarne operacije	772.000
Banovinski dolgovi	11,000.000
Razni izdatki	13,287.777
Skupaj	136,062.286

2. Dohodki (kritje):

	Din
Državne dotacije	30,886.622
Presežek dohod. banov. podjetij in ustanov	1,833.864
Davki, takse in doklade	85,680.000
Razni dohodki	17,661.800
Skupaj	136,062.286

B. IZDATKI POSAMEZNIH ODDDELKOV.

Izdatki banske uprave.

Osební izdatki:

Osnovne in položajne plače uradnikov:
 a) Administrativno - finančno - računski oddelek: Din 467.016.—
 b) Kmetijski oddelek: Din 301.512.—
 c) Prosvetni oddelek: Din 4.152.—
 d) Tehnični oddelek: Din 300.492.—
 e) Oddelek za socialno politiko in narodno zdravje: Din 73.032.—
 f) Glavna pisarna: Din 149.844.—
 g) Komisija za agrarne operacije: Din 266.085.
 II. Zvaničniki: Din 58.944.—
 III. Služitelji: Din 61.464.—
 Stanarina: Din 263.490.—
 Pogodbeni uslužbenci: Din 733.129.—
 Doklade: draginjske in posebne Din 3,390.639.—
 Napredovanja, periodični poviški, doklada na službo in kritje za prevodbo na novi uradniški zakon Din 950.000.—
 Pokojnina osebja: Din 100.000.—
 Odškodnina za permanentno težjo službo: 150.000 dinarjev.
 Podpore osebju ob nezgodi: Din 100.000.—

Stvarni izdatki:

Potni stroški za vse oddelke: Din 1,356.000.—
 Studijska potovanja: Din 60.000.—
 Pisarniške potrebščine, Službene Novine, Uradni list, strokovne knjige itd. za vse oddelke: 660.000 Din.
 Tehnični instrumenti in potrebščine: 70.000 Din.
 Stroški denarnega prometa: Din 120.000.—
 Najemnine, kurjava, razsvetljava itd. 500.000 Din.
 Zavarovalnine uslužbencev: Din 100.000.—
 Nagrade za izdelovanje uredb in pravilnikov: Din 50.000.—
 Nabava in izpopolnitev inventarja: Din 50.000.—
 Izdatki po pravilniku o banovi pravici do stanovanja, kurjave in razsvetljave z dne 2. decembra 1929 (>Službene Novine« z dne 6. decembra 1929, št. 287-CXVII.): Din 234.000.—
 Stanarina banovega pomočnika po navedenem pravilniku: Din 36.000.—
 Prispevek k nabavi uradne obleke: Din 38.500.
 Za reprezentacijo: Din 500.000.—
 Za nacionalno prosveto: Din 250.000.—
 Stroški za uradne avtomobile: Din 110.000.—
 Stroški banskega sveta: Din 150.000.—
 Nepričakovane potrebščine: Din 250.000.—
 Skupaj vsi izdatki banske uprave 11,904.249 Din.

Kmetijski oddelek.

Kmetijska izobrazba.

Osební izdatki:

Kmetijske gospodinjske učiteljice Din 177.108.—

Stvarni izdatki:

Splošna kmetijska izobrazba:
 a) poučna kmetijska potovanja, konference in ankete Din 50.000.—
 b) predavanja, tečaji, zimске šole Din 100.000.—
 c) kmetijske razstave Din 70.000.—
 d) podpore za študij gospodinjske šole 90.000 dinarjev.
 e) potujoči kmetijski tečaji Din 50.000.—
 Kmetijsko nadaljevalno šolstvo:
 1. Za izobrazbo učiteljstva 180.000 Din.
 2. Pouk na kmetijskih nadaljevalnih šolah (učni pripomočki, nagrade predavateljem itd.) 500.000 Din.
 a) Podpore za študij agronomov in za specialno izobrazbo kmetijskih strokovnjakov 35.000 Din.
 b) Izpopolnjevanje strokovnih učiteljic 10.000 Din.

Neposredno pospeševanje kmetijstva.

Poljedelstvo in hmeljarstvo.

Prispevki za nabavo umetnih gnojil in ureditev gospodarstva z gnojem 100.000 Din.
 Semenogojstvo 120.000 Din.

Zatiranje živalskih škodljivcev, rastlinskih bolezni in zaščita koristnih ptic 40.000 Din.
 Podpora za nabavo kmet. strojev 120.000 Din.
 Ureditve vzornih kmetij 120.000 Din.
 Pospeševanje travništva 150.000 Din.
 Pospeševanje hmeljarstva 50.000 Din.

Živinoreja.

Licenciranje in premiranje plemenske živine in tekme 500.000 Din.
 Nabava, vzreja in vzdrževanje plemenske živine 500.000 Din.
 Ustanavljanje živinorejskih društev, premiranje rodovniške živine in premije 100.000 Din.
 Uvedba kontrolnega krmljenja, mlečne kontrole in živinorejska izobrazba 50.000 Din.
 ureditev hlevov in gnojišč 1,000.000 Din.
 Prispevki za povzdigo mlekarstva 50.000 Din.
 Prispevki za povzdigo čebelarstva, svilarstva in ribarstva 150.000 Din.
 Pripomočki za živinorejsko službo in učila kakor tudi živinorejske ankete 25.000 Din.

Vinarstvo.

Nabava škropilk in drugega vinogradniškega in kletarskega orodja 30.000 Din.
 Tečaji za vinogradništvo in kletarstvo 30.000 Din.
 Prirejanje vinskih razstav 30.000 Din.
 Nagrade za vzorne vinograde, pobiranje direktno rodečih trt, prispevki za nabavo trt 110.000 Din.
 Izvajanje zakona o vinu 10.000 Din.
 Trsni sortiment 40.000 Din.
 Podpore za vrbogojstvo in pletarstvo 30.000 Din.

Sadjarstvo in vrtinarstvo.

Prispevek za drevesnice 40.000 Din.
 Premije in podpore za šolske vrtove in vzorne sadovnjake 50.000 Din.
 Sadjarski tečaji, razstave in sejmi 50.000 Din.
 Prispevki za sadjarske potrebščine in zgradbe 80.000 Din.
 Podpore in nagrade za pokončevanje sadnih škodljivcev 50.000 Din.
 Ustanovitev centralne drevesnice in matičnjaka 100.000 Din.
 Ustanovitev drevesnice v Rakičanu 50.000 Din.
 Pospeševanje brezalkoholne produkcije 30.000 dinarjev.
 Izobrazba sadjarskih pomočnikov 30.000 Din.
 Pospeševanje vrtinarstva 30.000 Din.

Zadružništvo in kmetijske organizacije.

Podpore:
 a) mlekarskim zadrugam 300.000 Din;
 b) živinorejskim in pašniškim zadrugam 100.000 dinarjev;
 c) vinarским in kletarskim zadrugam 150.000;
 d) raznim zadrugam za nabavo strojev, gnojil itd. 100.000 Din.
 Podpore zadružnim šolam 150.000 Din.
 Za zadružno propagando, zadružni tisk, tečaje in asanacijo zadružnic 200.000 Din.
 Podpora kmetijskim strokovnim organizacijam 100.000 Din.
 Za uvedbo kmetijskega knjigovodstva 25.000 Din.
 Stroški kmetijske statistike 50.000 Din.
 Ustanovitev stalne kmetijsko-gospodinjske šole (prvi obrok) 300.000 Din.
 Dotacija za kritje nedostatkov kmetijskih šol, drevesnic itd. 6,047.491 Din.

Veterinarstvo.

Banovinski prispevek nedržavnim živinozdravnikom 160.000 Din.
 Zatiranje živalskih kužnih bolezni:
 a) potni stroški živinozdravnikom 80.000 Din;
 b) nabava cepil in zdravil za zdravljenje živine siromašnih oseb 200.000 Din;
 c) prispevek za brezplačno zdravljenje živine siromašnih oseb 50.000 Din.
 Za poučna predavanja in tečaje o veterinarstvu 30.000 Din.
 Dotacije podkovski šoli v Ljubljani 269.272 Din.

Šumarstvo.

Ustanavljanje in razširjanje gozdnih drevesnic 25.000 Din.
 Podpore za pogozdovanje in brezplačna oddaja sadik siromašnim osebam 50.000 Din.
 Za gozdarsko prosveto 14.000 Din.
 Podpora za gozdarsko razstavo 55.000 Din.
 Podpiranje lovstva 50.000 Din.
 Prispevek za ustanovitev gozdarske šole 205.000 dinarjev.
 Prispevek za urejanje hudournikov 500.000 Din.
 Skupaj za kmetijstvo 14,337.871 Din.

Prosvetni oddelek.

Banovinski šolski odbor.

Nagrada za člane šolskega odbora 42.600 Din.
 Dnevnice in potni stroški 50.000 Din.
 Pisarniške potrebščine 10.000 Din.

Vzdrževanje šol in šolskih zgradb.

Srednje šole:
 Pisarniški, manipulativni stroški, knjige i. t. d. 59.000 Din.

Kurjava, razsvetljava, voda, čiščenje 421.000 Din.
 Poštne, telegrafске in telefonske pristojbine 5.160 dinarjev.

Vzdrževanje in popravila poslopij 439.838 Din.
 Učiteljska: vzdrževanje poslopij 140.380 Din.
 Meščanske šole: vzdrževalni stroški 380.352 Din.
 Pomožne šole: vzdrževalni stroški 83.392 Din.

Honorarji za neobvezne predmete.

Na srednjih šolah: 45.760 Din.
 Na meščanskih šolah: 92.763 Din.
 Katehetske nagrade: 3.000.000 Din.
 Stanarina učiteljstvu po § 29. zakona o narodnih šolah 283.400 Din.
 Potnine po § 39. zakona o banski upravi (točka 7. odstavka IV.) 25.800 Din.

Podpore za povzdigo šolstva in prosvete.

Podpora občinam za gradnjo in popravila šol 1,750.000 Din.
 Podpore občinam in humanitarnim društvom za siromašne učence 100.000 Din.
 Podpora za izobrazbo učiteljstvu v rokotvornem pouku 12.000 Din.
 Za izpopolnjevanje učiteljskih knjižnic in za obraževalne tečaje 50.000 Din.
 Podpore dijaškim kuhinjam, zadrugam in siromašnim dijakom 50.000 Din.
 Za dijake (podpore in štipendije) 250.000 Din.
 Podpora za župe Sokola kraljevine Jugoslavije v območju Dravske banovine 130.000 Din.
 Podpore raznim kulturnim in prosvet. društvom: umetniškim zavodom in društvom za čuvanje starin in spomenikov 250.000 Din,
 za topografijo zgodovinskih spomenikov 30.000 dinarjev,
 za univerzo 250.000 Din,
 za izdajo monografije Jugoslavije 40.000 Din,
 Narodni galeriji 100.000 Din,
 Društvu za humanistične vede 200.000 Din,
 za zgradbo in popravila cerkvenih poslopij 300 tisoč dinarjev,
 razne tu neimenovane podpore 100.000 Din.
 Podpore za vzdrževanje gimnazije v Murski Soboti in drugod 200.000 Din.
 Skupaj za prosveto 8,891.418 Din.

Tehnični oddelek.

Osební izdatki:

Plače cestnih nadzornikov 706.824 Din.
 Plače strojnikov 116.370 Din.
 Plače cestarjev 6,785.285 Din.
 Prispevki za zavarovanje delavcev 315.000 Din.
 Napredovanja in poviški 100.000 Din.
 Preskrbnine cestarjev kakor tudi njih vdov in sirot 355.000 Din.

Stvarni izdatki:

Vzdrževanje cest in mostov:

Tečaji za cestne nadzornike in cestarje 100.000 dinarjev.
 Prispevek banovine k vzdrževanju cest, ki so v oskrbi okrajnih cestnih odborov 17,180.000 Din.
 Prispevek banovine k vzdrževanju železniških dovoznih cest 200.000 Din.
 Postavitev mednarodnih varnostnih znakov 500 tisoč dinarjev.
 Nujna gradbena dela ob elementarnih nezgodah 800.000 Din.
 Vzdrževanje in popravila strojev za cestnogradbeno in vzdrževalno službo 300.000 Din.
 Sondaža terena in snimanje po osebju izven staleža banske uprave 100.000 Din.
 Banovinski prispevek za cesto od Zibike do Bele in od Polzele do Velenja 200.000 Din.
 Študije in projekti za izvršitev vodovodov 120 tisoč dinarjev.

Razni gradbeni izdatki:

Vzdrževanje poslopij, ki so last banovine, odnosno ki jih vzdržuje banovina po zakonskih predpisih 2,500.000 Din.
 Podpora za postavitev železniških postaj 100.000 dinarjev.
 Za nepričakovane potrebščine 250.000 Din.
 Skupaj za tehnični oddelek 31,028.479 Din.

Oddelek za trgovino, obrt in industrijo.

Osební izdatki:

Ženski domači obrt, učiteljice 48.390 Din.
 Meščanske gospodinjske šole, učiteljice 101.013 dinarjev.
 Pospeševanje obrta in trgovine:
 Pogodbeni nameščenci 14.400 Din.
 Tekstilna šola v Kranju, doklade učiteljskemu osebju 47.000 Din.
 Napredovanja in poviški 1.500 Din.

Stvarni izdatki:

Ženski domači obrt 46.000 Din.
 Meščanske gospodinjske šole:
 podpore za gospodinjske šole 30.000 Din;
 podpora za »Vesno« v Mariboru 20.000 Din.
 Obrtne in trgovinske nadaljevalne šole:
 podpore 1,000.000 Din;

tečaji za izobrazbo učiteljstva 80.000 Din.
 Pospeševanje obrta in trgovine:
 tečaji, izložbe, predavanja, material za strokovni pouk itd. 75.000 Din;
 pospeševanje obrta in domače industrije 250.000 dinarjev;
 pospeševanje obrtnega združništva 25.000 Din;
 za obrtne učne knjige 35.000 Din;
 podpore in štipendije za izpopolnitev strokovne izobrazbe 150.000 Din;
 pospeševanje izobrazbe trgovskega in obrtnega naraščanja 50.000 Din;
 podpore za pospeševanje umetnega obrta 30.000 dinarjev;
 prispevek za ustanovitev obrtno-trgovinskega muzeja 150.000 Din;
 prispevek za zgradbo trgovinske akademije 70 tisoč dinarjev;
 prispevek za velesojem in druge gospodarske naprave 120.000 Din;
 podpora obrtnim društvom 50.000 Din.
 Kritje nedostatka pri opremljenosti tekstilne šole v Kranju 100.000 Din.
 Tujski promet:
 podpore tujskoprometnim zvezam 180.000 Din;
 štipendije učencem hotelirskih in gostilničarskih šol 24.000 Din;
 za izdajo tujskopropagandnih knjig 46.000 Din;
 podpora turističnim društvom in za povzdigo tujskega prometa vobče 300.000 Din;
 za udeležbo pri zgradbah tujskoprometnih naprav in ustanov 300.000 Din;
 štipendije učencem rudarskih šol 140.000 Din.
 Skupaj za trg., obrt in industrijo 3.483.303 Din.

Oddelek za soc. politiko in narodno zdravje.

Socialno skrbstvo.

I. Zavodi: Osebnih izdatki: Osnovne in položajne plače 94.440 Din.
 Stanarina 13.110 Din.
 Draginjske doklade 128.532 Din.
 Nagrade (mezde) nestalnega osebja 408.800 Din.

Stvarni izdatki:

Siroški za vzdrževanje zavodov: Mladinski dom v Ljubljani 757.500 Din.
 Dečji dom v Mariboru 473.600 Din.
 Gluhonemnica v Ljubljani 261.500 Din.
 Deško vzgajališče v Ljubljani 296.000 Din.
 Zavod za slepe v Kočevju 211.400 Din.

II. Splošno socialno skrbstvo:

Obča zaščita dece in mladine 800.000 Din.
 Prispevki za gradnjo ubožnic, hiralnic in preskrba siromakov vobče 1.500.000 Din.
 Podpore ob elementarnih nezgodah, odnosno prispevek za bednostni sklad 750.000 Din.
 Prispevek k zakladu malih stanovanj in podpiranje akcije za zgraditev uradniških stanovanj 2.250.000 dinarjev.
 Podpora za izseljence in priseljence 300.000 Din.
 Podporni sklad vinarjem 25.000 Din.
 Prispevek borzam dela 70.000 Din.
 Za delavske kuhinje, šole in tečaje 100.000 Din.
 Za delavske prosvetne namene 100.000 Din.
 Prispevek ubožnemu zakladu 14.000 Din.
 Nepričakovani izdatki 150.000 Din.

Zdravstvo.

I. Zavodi: Osebnih izdatki: Osnovne in položajne plače 1.525.711 Din.

Stanarina 224.020 Din.
 Zdravniki brez pravice do pokojnine 1.062.000 dinarjev.
 Pogodbeno in režijsko osebje 4.101.600 Din.
 Draginjske doklade uradnikov, zvaničnikov in služiteljev ter doklade na službo 2.139.574 Din.
 Napredovanja in poviški 8.000 Din.
 Pokojnine in miloščine 165.000 Din.
 Honorarji in podpore:
 za vodstvo zavodov 45.600 Din;
 zdravnikom hiralnic 24.000 Din;
 honorarnim uradnikom 34.200 Din;
 za dušeskrbstvo 82.000 Din;
 za stažiste 144.000 Din;
 štipendije za specializacijo 80.000 Din;
 nagrade za nadurno delo 30.000 Din.

Stvarni izdatki:

Povračilo oskrbnih stroškov banovinskim zdravstvenim zavodom 16.000.000 Din.
 Povračilo oskrbnih stroškov drugim zdravstvenim zavodom 1.180.000 Din.
 Pomoč bolnicam za nepričakovane večje potrebe 1.000.000 Din.
 Strežniška šola v Ljubljani 40.000 Din.

II. Zdravstvena služba v okrožjih:

Plače okrožnih zdravnikov 1.702.752 Din.
 Plače okrožnih babic 840.000 Din.
 Napredovanja okrožnih zdravnikov 20.850 Din.
 Štipendije za babilške učenke in ponavljalne tečaje 30.000 Din.
 Podpore babicam za instrumentarij 24.000 Din.

C. DOHODKI.

Državne dotacije 30.886.622 Din.

Presežek dohodkov banovinskih podjetij in ustanov:

Kmetijske šole in zavodi 447.261 Din.
 Zaloga šolskih knjig 50.000 Din.
 Zdravilišča 1.336.603 Din.

Davki, takse in doklade:

Davek na ponočni obisk kavarn, gostiln, plesnih prireditelj itd. 980.000 Din.
 4%na taksa od vrednosti kinematografskih vstopnic 450.000 Din.
 Taksa na motorna vozila 800.000 Din.
 Taksa na lovske karte 700.000 Din.
 Taksa na sečnjo gozdov 500.000 Din.
 Trošarina na premog 1.800.000 Din.
 Trošarina na električno energijo 1.400.000 Din.
 Taksa na zakupnino lovišče in ribji lovi 300.000 dinarjev.
 Taksa na živinske potne liste 2.400.000 Din.
 Prirastkarina od vrednosti najemnin 1.000.000 dinarjev.
 Banovinske trošarine na alkoholne tekočine 35 milijonov 800.000 Din.
 40%na doklada k vsem državnim neposrednim davkom 30.300.000 Din.
 Davek na dedščine 300.000 Din.
 1%na taksa od prenosa nepremičnin 6.700.000 dinarjev.
 Banovinska davščina na šmarnico (samorodne trte) 250.000 Din.
 Davek na hiše, oproščene državnega neposrednjega davka po čl. 32., točki 15.) zakona o neposrednih davkih 1.500.000 Din.

zobozdravnikov in 16.000 zobnih tehnikov. Zdravila pripravlja 10.000 lekarnarjev in pa 3700 njihovih pomočnikov, bolniških strežajev in strežnic pa je 112.000. Za ugoden potek porodov skrbi 30.000 babic. V bolniških blagajnah je zavarovanih nad 20 milijonov prebivalcev, za pomoč pa se jih javi dnevno po 600.000, ki dobe vsak dan nad 1 milijon zlatih mark podpore.

Nemška pošta odpravi na dan po 18 milijonov pisem, po 5 milijonov izvodov časopisov in tiskovin, po 100.000 brzojavk, po 800.000 zavojev, po 23.000 vrednostnih pošilk in po 180.000 poštnih nakaznic. Telefonskih pogovorov pa je na dan do 6 milijonov. V čekovnem prometu se prepíše dnevno po 450 milijonov mark od osebe na osebo. Pošta razpolaga z 3222 poštnimi vagoni, potem ima 6000 poštnih voz s konjsko vprego, 14.000 biciklov, 7000 avtomobilov in pa 3000 avtobusov.

Železnice prevozijo dnevno 37 krat toliko kilometrov, kolikor znaša obseg zemlje. Letal se poslužuje vsak dan 414 oseb; letala prelete dnevno po 28.000 kilometrov.

Nemški kmetje morajo oskrbovati vsak dan 51 milijonov komadov vprežne živine in 81 milijonov komadov perutnine. Na kmetijah prevladuje še vedno ročno delo, čeprav je kmetom na razpolago že nad 5 milijonov poljedelskih strojev. Za zdravje živine skrbi 7500 živinozdravnikov, od teh pa je zaposlenih 5400 v raznih klavnica, kjer pokoljejo vsak dan po 71.000 prašičev, po 13.000 telet, po 6000 ovac, po 5200 krav, po 2800 komadov mlade živine, po 2000 koz, po 1200 bikov, po 1200 pitanih volov in po 500 konj.

Na poletje sezidajo vsak dan po 780 poslopj, med temi po 580 stanovanjskih hiš.

Požarar pride na dan po 250, ki napravi na vsak dan za 1 milijon zlatih mark škode (1 marka = 14 dinarjev).

Plina porabijo za kuho in za razsvetljava po poldrugim milijon kubičnih metrov. Elektrike porabijo na dan po 50 milijonov kilovatov. — Žarnic potrebujejo vsak dan po 180.000.

Rudarji nakopljejo vsak dan po 12 milijonov centov črnega in po 10 milijonov centov rjavega premoga, potem po 442.000 centov železne rude, po 7800 centov asfalta, po 1100 centov grafita, 750.000 centov kalijevih soli, 151.000 centov soli in 6000 centov petroleja. Iz rud pa izdelajo na dan po 6442.000 centov surovega železa, po 800.000 centov jekla in po 50.000 centov pločevine.

Usnarji izdelajo na dan po 4300 centov podplatov, po 2000 centov gornjega usnja, po 700 centov mešanih vrst usnja, po 220 centov lakastega usnja in po 65 centov finega usnja za rokavice.

Umetne svile izdelajo dnevno po 1065 centov.

Porabijo pa Nemci vsak dan: 8 milijonov centov rjavega premoga, 7 milijonov centov črnega premoga, 59.000 centov petroleja, po 29.000 centov bombaža, po 1 milijon centov krompirja, 330.000 centov rži, 300.000 centov ovs, 270.000 centov pšenice, 240.000 centov ječmena, 172.000 centov mesa, 75.000 centov sladkorja, 23.000 centov južnega sadja, 6700 centov kave, 280 centov čaja in po 50 centov začimb.

Vsak dan pa popijejo: 14 milijonov litrov piva, 5 milijonov litrov vina, 23.000 litrov žganja.

Pokadijo pa vsak dan: 89 milijonov cigaret, 18 milijonov cigar in po 200 centov tobaka za pipe.

Te številke kažejo ogromni pomen nemškega naroda za vse svetovno gospodarstvo. Nemci mnogo potrebujejo, a še več ustvarjajo, in zato so zopet močni, mogoče celo močnejši kakor so bili pred vojno.

Nova Nemčija v številkah.

Nemčija, ki je bila v svetovni vojni premagana, si je kmalu opomogla in kljub velikanski vojni odškodnini, ki jo mora Nemčija plačevati zmagovalcem še dandanes, stoji v gospodarskem oziru jako visoko. Gospodarsko moč Nemčije dokazujejo uradni statistični podatki, ki jasno kažejo, kako ves nemški narod dela:

Vsako jutro gre v Nemčiji na delo 32 milijonov ljudi, t. j. 51% vsega prebivalstva (samostojni podjetniki, kmetje itd. tu niso všteti). Če bi te ljudi postavili v četverostope in če bi ta delovna armada korakala mimo nas noč in dan, bi korakala mimo nas poldrugim mesec. Od te delovne armade gre na delo v industrijo in v obrtne delavnice 13 milijonov ljudi, na kmetije 9 in pol milijona, v trgovine jih gre 3 milijone, na prometne naprave in na stavbe 2 milijona, na oblačilno stroko poldrugim milijon, na poselske službe 1 milijon, na gostilniško delo pa jih gre tričetrt milijona.

V malih trgovinah prodaja 440.000 ljudi živila, čevlje prodaja 396.000 ljudi, kruh pa

peče 362.000 pekov. Papir izdeluje 268.000 delavcev, tiskarjev pa je 234.000. V denarnih zavodih je zaposlenih 250.000 uradnikov. Cigare in cigarete izdeluje 200.000 delavcev in delavk, trafik pa je 67.000. Ljudi brije in striže 118.000 brivcev. V električni industriji je zaposlenih 100.000 oseb, pivo pa vari 91.000 ljudi. Nad 84.000 ljudi je zaposlenih pri časopisju, 66.000 ljudi pa prodaja knjige. Za žensko nečimurnost skrbi 64.000 izdelovalcev okraskov in 55.000 delavk, ki izdelujejo nakite. Ribe hodi lovit 27.000 oseb, 13.000 jih izdeluje igrače za otroke, dimnikarje pa čisti 16.000 dimnikarjev. Zemljevide izdeluje 272 oseb.

V šolo hodi dan na dan 7 milijonov šolarjev, od ljudske šole pa do vseučilišča. Ta mladina nosi v šolo vsak dan toliko, da bi za njihov prevoz po železnici rabili 17 tovornih vlakov, vsak po 40 vagonov. Mladino poučuje 191.000 učiteljev in učiteljic.

Za ljudsko zdravje skrbi 44.000 zdravnikov. En zdravnik pride že na vsakih 1400 ljudi. Zobe dere in popravlja ljudem 8600

Dopisi

Občina Gruškovce, Sv. Barbara v Halo- zah. Dne 23. marca t. l. je tukajšnji občinski odbor v svoji redni seji sprejel za častnega občana g. Antona Ogorelca, bivšega nadučitelja, sedaj vpokojenega v Radvanju pri Mariboru, radi njegovih poštenih zaslug in požrtvovalnosti. G. Ogorelec je bil dober učitelj ter vzgojitelj mladine ne samo v šoli, ampak je vzgajal mladino v veliki meri v vinoreji, sadjarstvu, živinoreji in učil rad vse predmete, kateri spadajo v gospodarsko stroko. Marsikateremu njegovemu učencu, sedaj že gospodarju, so ti nauki že prav došli. Kaj rad je polagal svojim učencem na njih mlada srca geslo: »Najhujše zlo je laž, najlepši kinč mladine je pa red in snaga.« Če ga je kdo zaprosil za kakšen nasvet, je radevolje ustregel. Z njim sta svoječasno pridno delala na polju prosvete g. Vinko Šerona, vpokojeni učitelj v Ptuj, ter g. Mirko Kosi, sedanji šolski upravitelj. Ustanovili so bralno, pevsko in tamburaško društvo, katero se je s svojim nastopom pokazalo ne samo doma, ampak pri sosednih farah in mestih v svoji dobri izurjenosti v ponos dobrih voditeljev. Brigal se je v največji meri za to, da se je zgradilo novo šestrazredno šolsko poslopje ter je pozneje s svojim sotrudnikom g. župnikom Janezom Vogrinom dosegel, da se je prezidalo šolsko poslopje, tako da je sedaj eno izmed največjih daleč na okoli pod imenom: sedemrazredna osnovna državna šola z dvema razporednicama. Kot taka zgradba bi gotovo dandanes stala milijone. S tem je mnogo storil za bodočnost naših revnih posestnikov. Ustanovil je »Kmečko posojilnico, katera je bila in bode kot pomoč v najhujši stiski in bedi marsikateremu posestniku, posebno v slabih letinah v gospodarske svrhe in katera še dandanes dobro uspeva. Dalje je ustanovil pletarsko šolo, v kateri se je več domačih fantov in deklet izurilo v pletenju. Kar pa je največjega pomena za tukajšnje občino, da je zgradbo nove kraljeve ceste, sedaj državne zvezne ceste, čez Medribnik do hrvaške meje z največjo vne- mo zagovarjal, da se je zgradila cesta, katere je bil sam kot cestni mernik in mojster. Brigal se je tudi, da se je zgradila cesta čez hrib Okič, za katero mu je v največji meri celo neumna živina hvaležna, da se je rešila prenaporne vožnje. Našemu častnemu občanu g. Ogorelcu kličemo n anjegove zasluge zaželjeno dolgotrajno mirno življenje zraven svoje obitelji. — Anton Jurgec, obč. odbornik.

Medvede. Čevelj me žuli in moram hiteti k čevljarju, da mi ga popravi (čeprav bodo gotovi gospodje kritizirali), da bom lažje hitel od zore do mraka po tistih spomladi tako krasnih hribih. — Res, da kmečki človek ni idealist, ker se mu delo preveč vali pred nogami in mora misliti na to, kako bo preživel sebe in družino in kako, da izbije iz teh robov, da dá cesarju kar je cesarjevega in Bogu kar je božjega. Danes moram nekaj omeniti, kar nas najhujše tare. To so naše ceste in pota v ločniški okolici. Človeku se mora smiliti živina, ki mora dan za dnevom voziti po teh razoranih potih. (In toliko gramoza je skozi ob cesti.) Samo za občinski lov se dobi toliko, da bi se jih z lahkoto popravilo. — V našem kraju raste znamenita Blagajana. Te krasne cvetlice že kukajo dišeče doli v razdrto Ločnico. Pa prihajajo razni turisti in jih pulijo kar s koreninami še komaj na pol razcvetene. Brezobzirno gazijo in delajo škodo po setvah in travnikih. — Preteklo zimo so razne živali naredile tudi veliko škodo med temi cveticami, srne so imele kar celo stezo do tja. Ker se je zadnje čase o teh cveticah mnogo pisalo, so se začeli ljudje še bolj za-

nimati za nje. Ali bi ne bilo priporočljivo zaščititi ta dragoceni biser s posebnim javnim odlokom? — Tudi za tujski promet je potrebno, da se zgane naša občina. Kajti ta se vedno bolj razvija in je treba izvesti tozadevno organizacijo.

Sreski kmetijski referent v Slovenjgradu. Kmetovalce slovenjgraškega in prevaljsko-dravogradskega sreza se obvešča, da posluje za oba sreza v strokovnih zadevah živinoreje in poljedelstva pri sreskem načelstvu v Slovenjgradu sreski kmetijski referent. — Strokovne organizacije in županstva, ki žele predavanja in pojasnila v teh panogah, naj se pismeno ali osebno zglase pri referentu, ki bo v okvirju predvidenega potnega pavšala ustregel kmetovalcem. Glede sadjarstva in drugih gospodarskih panog pa bo posredoval na merodajnih mestih. Razglašnje o poslovanju referenta se je odlagalo, ker je bil edini strokovni organ za oba razsežna planinska okraja dozdej preobremenjen z administrativnim delom, z organizacijo in s predavanji v sreskih kmetijskih tečajih, s pripravami za poslovanje sreskih kmetijskih odborov in z licencovanji.

Sreski kmetijski odbor v Ljutomeru je imel svojo prvo sejo dne 30. marca 1930 dopoldne v telovadnici meščanske šole v Ljutomeru. Člani so bili polnoštevilno zbrani. Svoje zastopnike v odbor so poslale: Kmetijska podružnica v Ljutomeru, Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, Zadruga zveza v Ljubljani in Zadruga zveza v Celju. — Sreski načelnik g. dr. Trstenjak je s pomembnim nagovorom otvoril sejo ter izrazil željo, da bi bilo delo te novoustanovljene kmetijske korporacije kar najbolj uspešno. — Za načelnika je bil soglasno izvoljen g. Rajh Jakob, posestnik v Ljutomeru, za namestnika pa v smislu kmetijskega zakona g. Lančič, posestnik v Gornji Radgoni. — Sreski kmet. referent g. Zupanc je podal izčrpno poročilo za pospeševanje poedinih panog kmetijstva v srezu ter stvil predloge za delovni program, katere je odbor vzel na znanje. Odbor je sklenil, da občinski kmetijski odbori prispevajo 75% iz občinskih kmetijskih skladov v sreski kmetijski sklad, kateri izkazuje Din 60.000— predvidenih dohodkov in ravno toliko izdatkov. Delovanje sreskega kmetijskega odbora bo imelo le z izdatno podporo kraljevske banske uprave zaželen uspeh. — V banovinski kmetijski odbor so se izvolili gg.: načelnik odbora Rajh iz Ljutomera in Zemljič Jakob iz Radonc, namestnikom pa Špindler Lovro iz Moravec. Odbor je sklenil kraljevski banski upravi staviti predstavo, naj se zakon spremeni v toliko, da občine prispevajo v kmetijski sklad po svoji davčni moči in ne po višini proračunskih izdatkov, ker so s tem prizadete preveč davčno šibke občine. Nadalje je tudi sklenil zaprositi kraljevsko bansko pravo, naj vrne pobrane prispevke za živinorejski fond sreskemu kmetijskemu odboru, v bodoče pa naj sresko načelstvo pošilja 50% teh prispevkov direktno sreskemu kmetijskemu odboru.

Okrajni kmetijski referent v Kranju uraduje za stranke iz kranjskega in radovljiškega okraja v vseh kmetijskih strokovnih zadevah vsak ponedeljek pri sreskem načelstvu v Kranju, soba št. 11. Kmetovalci, kmetijske organizacije in drugi zainteresirani iz obeh krajev se naj obračajo v strokovnih zadevah predvsem na sreskega kmetijskega referenta, zlasti če so zadeve lokalnega značaja. Na ta način se pospeši in olajša poslovanje v vseh ozirih.

Vrednostne papirje

2½% vojno škodo (ratno šteto) kupujemo. Kdor jih namerava prodati, naj jih ponudi na upravo »Kmetijskega lista«, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7, pod 2½% vojna škoda 88c.

«KMETIJSKA MATICA.»

Letos izide šesti letnik knjig Kmetijske Matice. Kakor vsako leto, bo tudi letos obsegal štiri knjige: Veliki koledar za leto 1931 z bogato kmetijsko-strokovno in poučno vsebino; izvirno povest, zajeto iz življenja našega ljudstva na Notranjskem; dve kmetijsko-strokovni odnosno poučni knjigi, namenjeni našemu kmetovalcu. — Dobra kmetijsko-strokovna knjiga je človeku, ki je navezan na zemljo, njegov najboljši učitelj in prijatelj. Toda dandanes so posamezne knjige na knjižnem trgu izredno drage. Baš zato so knjige Kmetijske Matice našemu kmetu dvakrat dobrodošle: ker so izrecno za njega pisane in zato upoštevajo le njegove potrebe in koristi in ker so razmeroma zelo poceni (štiri knjige Din 30.—). Uprava Kmetijske Matice bi prav rada to ceno še bolj znižala, a ji vsled premalega števila udov za enkrat to še ni mogoče. Čim se sedanje število udov vsaj podvoji, bo uprava sklepala ali o znižanju naročnine ali pa o dodatku še pete knjige. Sedaj je dolžnost naših gospodov poverjenikov, da s svojim marljivim delom število udov kar najbolj povečajo, dolžnost pa tudi nas vseh, da knjige Kmetijske Matice naročimo, bremo in svojim sosedom priporočimo. — V krajih, kjer Kmetijska Matica še nima svojega poverjenika, naj se eden ali drugi za to mesto odloči in čimprej sporoči svoj naslov Kmetijski Matici v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Kdor nabere vsaj 10 udov, dobi knjige Kmetijske Matice brezplačno! — Na delo za izobrazbo in napredek naše vasi!

V zalogi Kmetijske tiskovne zadruge v Ljubljani se lahko dobe še naslednje kmetijsko-strokovne knjige: Dr. Spiller-Muys: »Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah«. Debela knjiga z nad 200 slikami in načrti stane sedaj po znižani ceni samo 80 Din. — Oblak: »Naša prašičjareja«. Praktičen nauk, kako postane naša prašičjareja dobičkanosna. Cena 20 Din. — Skulj: »Naša zelenjad«. Sedaj na pomlad, ko čakajo naši kmečki vrtovi naših pridnih rok, bo ta knjiga vsaki hiši dobrodošel svetovalec. Cena 20 Din. — Kafol: »Sadjarstvo«. Knjiga, ki nam pove na kratko, a izčrpno in jasno vse, kar moramo vedeti, če hočemo, da nam sadjereja uspeva. Cena 10 Din. — Gombač: »Umno kletarstvo«. Priznani strokovnjak podaja v tej knjigi na poljuden način pouk, kako nam je umno kletariti. Cena 16 Din. — Inž. Teržan: »Kmetovalčev svetovalec«. Že naslov knjige pove, kaj knjiga nudi svojemu bralcu. Pripomniti je le, da je ta knjiga res pravi in dobri svetovalec. Cena 20 Din. — Poštšina se zaračuna posebej. Kmetje, naročajte in čitajte strokovne knjige!

Vsem, ki Kmetijski tiskovni zadrugi še kaj dolgujejo, bo uprava poslala v kratkem opomine. Da se izogne nepotrebnim stroškom, je v interesu vsakega, ki je tu prizadet, da svoj dolg čimprej poravnava. Ako je slučajno založil čekovno položnico, ki jo je obenem s knjigami prejel, dobi drugo pri svojem poštnem uradu za 25 par. Navede naj samo številko čekovnega računa Kmetijske tiskovne zadruge, ki je: 14.301.

Sejmi:

13. aprila: Loka pri Žusmu.
14. aprila: Dobrova, Moravče, Višnja gora, Poljčane, Sevnica, Cankova.
15. aprila: Črnomelj, Škocijan, Skaručna, Borovnica, Osilnica, Sv. Barbara, Vildon, Podčetrtak, Šoštanj, Luče, Muta, Nova Štifta, Ptujška gora.
16. aprila: Sv. Peter pod sv. g., Križevci.
17. aprila: Zatična, Grahovo, Sv. Mar. v Jarrenini, Konjice, Laško, Rajhenburg, Kapele, Dol. Lendava.
18. aprila: Št. Gothard.

Poglavar srbske pravoslavne cerkve umrl.

V nedeljo, dne 6. aprila je umrl v Beogradu v visoki starosti 84 let poglavar srbske pravoslavne cerkve, patrijarh Dimitrije. Čeprav njegova smrt ni prišla iznenada, je vendarle vest, da je njegovo srce prenehalo delovati, globoko pretresla ves srbski narod, kateremu je v najtežjih časih svetovne vojne ostal tolažnik na vseh mučeniških potih.

Sožalne izraze ob priliki patrijarhove smrti so poslali sv. sinodu med drugimi poglavarji rumunske, bolgarske in grške cerkve, carigrabski patrijarh in tudi katoliški škofje.

Pogreb pokojnika se bo vršil v četrtek 10. t. m. Za pogreb so se vršile velike priprave in jih je vodil poseben državni odbor.

Zveza agrarnih interesentov.

Predavanje o agrarni reformi je priredila preteklo nedeljo Zveza slovenskih agrarnih interesentov v Meniški vasi pri Toplicah na Dolenjskem. Predaval je tajnik Zveze geometer Milan Mravlje. Z zborovanja, ki je bilo izredno lepo obiskano, je bila odposlana udanostna brzojavka na dvorno pisarno Nj. Vel. kralja.

Zveza slovenskih agrarnih interesentov. V Beogradu se je mudil koncem preteklega tedna podpredsednik Zveze g. Albin Prepehuh. Na merodajnih mestih je posredoval v

zadevi likvidacije agrarne reforme v Sloveniji.

Veliko zborovanje agrarnih interesentov iz cele Slovenije se bo vršilo začetkom meseca junija t. l. (ob priliki velesejma) v Ljubljani. Več bomo objavili prihodnjic.

TEŽKA NESREČA NA OHRIDSKEM JEZERU.

Nedavno se je pripetila na Ohridskem jezeru nesreča, kakršne ljudje ondotnega kraja sploh še ne pomnijo. V nedeljo 30. marca se je odpravila večja družba najodličnejših meščanov z motornim čolnom po jezeru. Dan je bil krasen in površina jezera mirna, brez najmanjših valov. Okrog druge ure popoldne se je pa nebo nenadoma potemnilo in nastal je hud vihar. Družba, ki se je nahajala ta čas na drugi strani jezera, se je hotela takoj vrniti, da se izogne vedno bolj naraščajočim razburkanim valovom. Toda, še predno so prispeli do obale, je motor čolna odpovedal in se kakih 200 m od obrežja ustavil. Valovi so čim dalje bolj naraščali in premetavali čoln sem ter tja. Družba je obupana kričala na pomoč, ki je ni bilo od nikoder. Tri osebe so skočile v vodo, da bi se s plavanjem rešile na obrežje, toda kaj hitro so jih valovi pokrili pod se. Kmalu na to se je pripodil velik val in prevrnil čoln, da se je cela družba v smrtni nevarnosti borila z valovi. Med tem so že opazili nesrečo domačini in hiteli s čolni na pomoč. Petnajst izletnikov se jim je po-

srečilo rešiti, enajst jih je pa utonilo. Med ponesrečenimi so: general Mirko Protić, grški konzul v Korči in njegova žena, češkoslovaški konzul, grški zdravnik in njegova zaročenka, žena grškega konzularnega uradnika, srezki poglavar, dva dijaka in en mornar. Čez nekaj časa je vsa trupla ponesrečencev zmetala voda na suho, ki so jih z veliko svečanostjo pokopali. Ohridsko jezero je 286 m globoko, 40 km dolgo in 15 km široko. Jezero je znano po silnem bogastvu rib. Večji del jezera pripada Jugoslaviji, manjši pa Albaniji.

Tedenski koledar:

- 13. aprila, nedelja: Herman.
- 14. aprila, ponedeljek: Justin.
- 15. aprila, torek: Anastazija.
- 16. aprila, sreda: Turibij.
- 17. aprila, četrtek: Rudolf.
- 18. aprila, petek: Apolonij.
- 19. aprila, sobota: Leo IX.

Valute.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-52
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	7-92
1 angleški funt	Din	275-40
1 ameriški dolar	Din	56-50
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Modro galico,

najboljše kvalitete garantirano 98, 99% nudimo pri odjemu celega vagona franko vsaka postaja v Dravski banovini po ceni **Din 7-80 za kg.** Pri odjemu na drobno **Din 8— za kg** franko skladišče Ljubljana. »EKONOM«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Podlistek

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

Dvoboj.

(Nadaljevanje.)

Gospa Helena je s hčerka vred v tihi ginjenosti klečala kraj njegove postelje. Vse tri so poljubljale njegovo roko in stakale svoje solze z njegovimi. Medtem je stopil čuvaj v sobo in prinesel jedil zaj in za njegove. Gospod Friderik ga je vprašal, kako se vede gospa Littelgarda, pa je v razsekanih in brezbriznih besedah izvedel, da leži na kupu slame. Izza dne, ko so jo prinesli tjakaj, še ni črhnila nobene besede. To sporočilo je spravilo gospoda Friderika v kar največjo skrb. Naročil je čuvaju, naj gospe v pomirjenju pove, da se po čudovitem božjem naključju njegovo stanje temeljito boljša. Prosil jo je tudi dovoljenja, da jo bi s privoljenjem grajskega oskrbnika smel obiskati v njenem jetništvu, čim se mu popolnoma povrne zdravje. Čuvaj jo je večkrat tresel za ramo, ker je ležala, kakor blazna na slami, ne da bi bila kaj videla ali slišala. Odgovor, ki mu ga je bojda dala, je bil takle: Dokler je na svetu, ne mara več videti nobenega človeka. Izvedeli so celo, da je še isti dan v lastnoročnem pismu velela grajskemu oskrbniku, naj nikogar ne pušča k njej, naj bi že bil kdorkoli, a celo in pod nobenim pogojem pa ne komornika pl. Troto. Spričo tega je gospoda Friderika njeno stanje tako skrbelo, da je lepega dne, ko je posebno živo občutil vračajočo se moč, s privoljenjem grajskega oskrbnika vstal

in se v spremstvu matere in obeh sestra brez napovedi podal v njeno sobo. Bil je uverjen, da mu bo to oprostila.

Kdo pa naj pripiše grozo nesrečne Littelgarde, ko se je spričo ropota pri vratih z napol razgaljenimi prsi in razpuščenimi lasmi dvignila na slami, ki so ji jo bili natrosili, ter je mesto čuvaja, ki se ga je nadejala zagledala komornika, svojega blagega in odličnega prijatelja. Mnogotere sledove prestanega trpljenja mu je bilo poznati: Z rokami se je opiral na Berto in Konjugundo. Ginljiva in bolešna pojava. »Proč!« je kriknila in se z izrazom obupa vrgla ter si tiščala roke na obraz. »Ako ti tli le še iskra usmiljenja v prsih, proč!« — »Kaj, preljuba moja Littelgarda?« je dejal gospod Friderik. Oprt na mater je stopil k njej in se v neizraznem ganotju sklonil nadnjo, da bi jo prijel za roko. »Proč!« je kriknila ona in oddrhtela nekaj korakov od njega po slami. »Če nočeš, da znorim, se me ne dotikaj! Ti si zame strahota! Plameneč ogenj mi je manj strašen mimo tebe!« — »Jaz tebi strahota?« je potrto odvrnil gospod Friderik. »S čim si je zaslužil tvoj Friderik takšen sprejem, blaga moja Littelgarda?« — Po teh besedah mu je na materin migljaj Konjugunde pristavila stol in ga pozvala, naj — slab, kakor je, se vsede. »O Jezus,« je viknila in se v najdivjejšem strahu vrgla predenj ter tiščala obraz v tla. »Pojdi iz te sobe, ljubljani, in popusti me! V vroči iskrenosti objemam tvoja kolena, s solzami ti perem noge, kakor črv v prahu zvita pred teboj te prosim edinega usmiljenja: Pojdi gospod in zapovednik moj, pojdi iz te sobe, pojdi takoj in popusti me!« — Ves presunjen je stal gospod Friderik pred njo. — »Ti je pogled name tako neljub, Littelgarda?« jo je vprašal in jo resnobno gledal. »Strašen, neznosen, uničujoč!« je odvrnila Littelgarda in obupno v dla-

ni skrit obraz tiščala čisto med njegova stopala. »Pekel z vsemi grozotami in strahotami mi je slajši in bi ga laglje gledala, nego pomlad tvojega obličja, ki se v ljubezni in milini nagiblje k meni!« — »Bog nebeški!« je kriknil komornik, »kaj naj mislim o tej vničenosti tvoje duše? Ali je božja sodba govorila resnico, nesrečnica? Si res kriva, kakor te je pred sodiščem dolžil grof, si res kriva tega zločina?« — »Kriva. Dokazano je. Zavržena in časno in večno prekleta in obsojena!« je vzkliknila Littelgarda in se kakor besna bila po prsih. »Bog je pravičen in ne vara. Beži, moja pamet se trga in moč je strta! Pusti me v tem jadu in obupu samo!« — Po teh besedah se je gospod Friderik onesvestil. Littelgarda si je, kakor v popolni ločenosti od sveta zakrila glavo s pajčolanom in legla nazaj na svoje ležišče. Berta in Konjugunda sta jadicajoč planili k nezavestnemu bratu, da spet obudite življenje v njem. — »O, bodi prokleta!« je viknila gospa Helena, čim je komornik spet odprl oči. »Zakleta bodi v večno kesanje tostran groba, onstran njega pa v večno pogubljenje, ne zaradi krivde, ki jo zdaj priznavaš, ampak zavoljo neusmiljenosti in nečlovečnosti, ker je nisi hotela priznati prej, dokler nisi mojega nedolžnega sina potegnila s seboj v pogubo! O, jaz nespametnica!« je nadaljevala in se zaničljivo odvrnila od nje, »zakaj nisem verjela besedi, ki mi jo je tik pred otvoritvijo božje sodbe zaupal prijor tukajšnjega avguštinskega samostana?! Pri njem je grof v pobožni pripravi na bližajočo se uro odločitve opravil spoved. Pri sveti hostiji mu je prisegel, da je resnična navedba, ki jo je glede te zavrženke podal pred sodiščem. Označil mu je vratica, kjer ga je po dogovoru z nočjo vred pričakala in sprejela. —

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Novice

Zakon o pobijanju nepoštenih konkuren-
ce. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o pobija-
nju nepoštenih konkurenca v zaščito interesov
trgovstva in obrtništva.

Poseben občinski klub. V ljubljanskem
občinskem svetu se je osnoval poseben klub
pod naslovom »Gospodarski klub občinskih
svetnikov v Ljubljani«, kateremu stoje na čelu
Ivan Hribar, dr. Ravnihar in dr. Gregorič.
V ta klub so vstopili skoro vsi nedavno ime-
novani odborniki.

Naročila za zarod postrvi. Kraljeva ban-
ska uprava Dravske banovine objavlja: Vsi
lastniki, zakupniki ali podzakupniki ribar-
skih okrajev se opozarjajo, da nemudoma pri-
glase število postrvje zaroda, ki ga žele to
leto vložiti. V prijavi naj se navede točno
namembno železniško postajo, kamor se od-
premi transport rib, o čemur bo vsak interes-
ent pravočasno obveščen. Postrvni zarod se
bo pošiljal iz Ljubljane. Cena za 1000 postrvi
Din 140.— Naročila naj se pošljejo na naslov:
Banska uprava v Ljubljani, oddelek za kmet-
ijstvo, ribarski referat.

S prvim majem bomo ustavili pošiljatev
»Kmetškega lista« vsem, ki ne bodo do tega
dne poravnali naročnine. Na to opozarjamo
vse zamudnike, da ne bo pritožb. — Uprava.

Vojnik. Dne 22. marca je umrla Marija
Požar, vzgledna mati in žena, ki je vsem svo-
jim otrokom preskrbela kruh. Rodbini naše
sožalje.

Poštno letalo zgorelo. Pretekli teden je
zgorelo nemško poštno letalo, pri čemur so
se smrtno ponesrečili dva pilota in dva pot-
nika. Letalo se je vnelo že v zraku, tako da
je bila vsaka rešitev izključena.

Pasja steklina. V okrajih Murska Sobota,
Dolnja Lendava in Konjice je obolelo več
psov na steklini. Stekli psi so popadli več
oseb, ki so jih oddali v Pasteurjeve zavode v
Celju in Mariboru. Ker so stekli psi ogrizli
tudi druge pse, se širi bolezen tudi po ostalih
krajih.

Ponarejen denar. Beograjska policija je
aretirala več oseb neke ponarejevalske druž-
be, ki je ponarejevala dinarske novce.

Blazen čin delavca. Neki delavec v mestu
Achen je v blaznosti zaklal pet svojih otrok,
šestega in ženo pa smrtno ranil.

Rudniška nesreča v Belgiji. V premogo-
kopu v Emongesu pri Monsu v Belgiji je eks-
plodiral podzemski plin, ki je ubil 12 rudar-
jev, 9 jih je pa težko ranil.

Cankarjev spomenik na Vrhniki. Odbor
za Cankarjev spomenik na Vrhniki je pove-
ril izdelavo spomenika v sporazumu z ame-
riškimi Slovenci, ki so zanj največ prispevali,
kiparju Iv. Jurkoviču. Odkritje spomenika
bo koncem julija t. l.

Patent proti tatvini koles. Patentni urad
v Berlinu je podelil patent za napravo proti
tatvinam koles dvema ljubljancema. Pa-
tentna naprava bo pritrjena v sprednji cevi
in bo sprednje kolo in bilanca popolnoma
trdno zaprta. Patent bo prišel kmalu v pro-
met.

Smrtna kazen v angleški vojski odprav-
ljena. Angleški parlament je odpravil smrtno
kazen za vojsko in mornarico.

Zvišana uvozna carina na kavo in čaj.
S 1. aprilom je bila zvišana uvozna carina na
surovo kavo na Din 140.— od 100 kg, na pra-
ženo in zmleto kavo na Din 200.— od 100 kg
in kavo v luščinah na Din 90.— od kg, na čaj
pa na Din 240.— od 100 kg. Kava in čaj se
bodeta torej podražila in sicer znaša carin-
ska razlika med prejšnjo carino in sedanjo:
pri surovi kavi Din 6-60, pri mleti ali praženi
Din 2-20, pri kavi v luščinah Din 4-40 in pri
čaju Din 13-20 od 1 kg.

Izseljeniški slepar. Iz vasi Koblerji pri
Stari cerkvi v kočevskem okraju je hotelo
več kmetov v Ameriko. Niso pa imeli potreb-
nih dokumentov, da bi prišli v kvotni seznam.
O njihovi nameri je zvedel tudi bivši finančni
tajnik Pavel Aleksander Huber iz Zagreba,
ki je vse osebno obiskal in jim obljubil pre-
skrbeti vse dokumente ter jih spraviti v kvot-
ni seznam, če vsak plača za njegovo posredo-
vanje zahtevano vsoto. Kmetje so mu verjeli
ter izplačali 36.000 dinarjev za njegov »trud
in uslugo«. Ko so se kmetje o »dr. Huberju«
informirali pri ljubljanskem izseljeniškem
uradu, so spoznali, da jih je prav nesramno
osleparil. Huberja so sicer v Zagrebu areti-
rali, toda ubogi Kočevarji bodo vendarle ob
denar.

Velik požar v Beogradu. V poslojpu
Zemljoradniške banke v Beogradu je nastal
pretekli teden požar, ki je štiri nadstropno
zgradbo popolnoma uničil. Poslojpe je bilo
zavarovano in je ogromna škoda krita z zava-
rovalnino.

Na gmadi sežgana. Na Kamčatki, poloto-
ku na skrajnem vzhodu Rusije, živi človeško
pleme, ki se še vedno drži svojih starih ver-
skih običajev. Ruski listi poročajo, da so ne-
davno zažgali na gmadi neko živo dekle in
njeno mater.

Požar v Subotici. Pretekli teden je pogo-
rela sredi mesta Subotice tvornica železnine
Milko Rotman. Požar je uničil vsa poslopja,
tako da je ostalo 500 delavcev brez dela. —
Škodo cenijo na par milijonov dinarjev.

Umor na sodišču. Na okrajnem sodišču v
Vinkovcih je preteklo sredo ustrelil sodni
sluga Ivan Gecić z revolverjem sodnega urad-
nika Lukšića. Gecić je izvršil zločin iz ma-
ščevanja.

Bolezen božjast ozdtavljiva? Nemški li-
sti poročajo, da se je ruski zdravnik Stav-
kovskaji, profesorici medicine na moskovski
univerzi, posrečilo najti sredstvo zoper bož-
jast. Že nemški zdravniki so ugotovili, da je
božjast možganska bolezen. Ruska zdravnica
je na tem spoznanju delala poskuse pri bol-
nih psih na ta način, da jim je vbrizgavala
izvleček iz možganov zdravih psov. Uspeh je
bil presenetljiv. Bolezen je polagoma popol-
noma prenehala. Po teh uspehih je zdravnica
skušala dobiti tudi sredstvo zoper božjast pri
ljudeh. Po večih poskusih se ji je tudi to po-
srečilo. Božjastnemu človeku je vbrizgavala
skozi par mesecev vsak dan določeno količi-
no izvlečka iz možganov domačega zajca in
uspehi so bili kmalu vidni. Bolezen je po-
jenjavala, bolnik pa je dobil boljši tek in po-
stajal veselejši. Če se bo ta način zdravljenja
božjasti, ki velja kot neozdravljiva bolezen,
trajno obnesel, potem bo gospa Stavkovska-
ja prišteta med prve dobrotnice človeštva.

Eksplodija tovarne v Filadelfiji. V ame-
riškem mestu Filadelfiji je eksplodirala to-
varna, v kateri so izdelovali razne eksploziv-
ne snovi. Eksplozija je bila tako močna, da
je porušila vse tovarniške zgradbe in vrgla
s tira vlak, ki je privozil mimo tovarne ob
času nesreče. Nesreča je zahtevala tudi več
človeških žrtev. Deset delavcev je mrtvih in
nad 100 smrtno nevarno ranjenih.

Krasno podzemsko jama so odkrili v bli-
žini reke Cetine v Dalmaciji. Jama je velika
in zelo bogata na krasnih kapnikih.

Kobilice v Heregovini. V okolici Trebi-
nja in Ljubinja se je pretekli dni privalilo
cele oblake kobilice in se spustile na ceste in
okolno ozemlje. Mestne ulice so izgledale,
kakor s travo porastle. Domnevajo, da so ko-
bilice priletele iz Italije, ali celo iz Afrike.

Vse naročnike-dolžnike vljudno prosimo,
da bi ne povzročali upravi lista dela in tež-
koč in se pustili pismeno opominjati, marveč
da bi vsakdo, ki dolguje na naročnini, brez
opomina storil svojo dolžnost. — Uprava.

Pacijent: »Kam naj grem, gospod
doktor, da ozdravim želodec in uredim pre-
bavo?«

Zdravnik: »V Rogaško Slatino!«
Zahtevajte prospekte!

Strahovito maščevanje nad samosilniki.
Afganistanske policijske oblasti so pripeljale
te dni v mesto Kabul 11 pristašev bivšega
samosilnika, ki je pregnal kralja Aman-Ula-
ha iz države. — Obsodili so jih na smrt ter
smrtno kazen takoj izvršili in sicer na ta na-
čin, da so vsakega obsojenca privezali pred
topovo cev in ustrelili.

Monštranca v greznici. Na postaji Dravo-
grad - Meža so pred nekaj tedni čistili grez-
nico in našli na dnu monštranca, ki je že le-
žala v jami kakih 10 let. Monštranca je iz
medi, le po vrhu je bila svoj čas pozlačena,
a je zlata prevleka že vsa odpadla. Monštran-
co hranijo na orožniški postaji v Dravogradu,
kjer je na vpogled duhovščini, če bi jo kdo
prepoznal.

Bogata dedščina. Iz Novega Vrbsa se je
pred leti preselila v Nemčijo rodbina Štefana
Locha. Rodbina je pred dvema leti izumrla in
zapustila dedščino, vredno 10 milijonov zlatih
mark. Nemška vlada je potom našega berlin-
skega poslanstva iskala dediče tudi v Jugo-
slaviji, odkoder je bila izumrla rodbina doma.
Ker se do stavljenega roka ni nihče prigla-
sil, je nemška vlada proglasila dedščino za
državno imovino. Nedavno je za zadevo zve-
del delavec Štefan Loch ter zbral neke do-
kumente in zahteval kot dedič zapuščino.
Nemška vlada je zahtevo odbila, češ, da je
prepozno priglašena. Te dni so odpotovali v
Berlin trije advokati, da vložijo tožbo proti
nemški državi za izročitev dedščine.

Boj med Bolgari in Rumuni. V pokrajini
Debrudži ob Črnem morju, ki je naseljena
skoro izključno z Bolgari in ki je bila po sve-
tovni vojni priključena Rumuniji, je prišlo do
hudega boja med domačim prebivalstvom in
doseljenimi Rumuni. Naseljeni rumunski ko-
lonisti so se polastili obsežnih pašnikov in
pregnali z njih domačine. Ti so se uprli in
prišlo je do krvave borbe, v kateri je bilo
več mrtvih in ranjenih. Oblasti so vzpostavile
red in bodo vrnile pašnike bolgarskemu pre-
bivalstvu.

Kitajski zdravniki v Zagrebu. V Zagreb
je dospela pretekli teden deputacija kitajskih
zdravnikov, v kateri se nahajajo dr. L. C. Yen,
načelnik v ministrstvu za narodno zdravje v
Nankingu, sanitetni šef province Če Ki Jang
in dr. Kao Wei, inšpektor za narodno zdravje
v Nankingu. Zdravniki so si ogledali higijens-
ki zavod in šolo za narodno zdravje, šolo
sester pomočnic, okrožni urad za zavarovanje
delavcev in druge ustanove socialnega zava-
rovanja. Ogledali so si tudi asanacijo vasi
Novi Marof, Varaždin in Prelog. Zdravniki so
se nad vse pohvalno izrazili o vsem, kar so
videli.

Avstrija bo gradila vojaške ceste. Avstrijs-
ko pa tudi češko časopisje se zadnji čas ob-
širno peča z izjavo avstrijskega kancelarja
Schoberja, da namerava zgraditi avstrijska
vlada v najbližji bodočnosti dve veliki avto-
mobilni cesti. Prva bo vezala Italijo z Mad-
žarsko in bo šla od Beljaka skozi Celovec—
Gradec na Budimpešto, a druga bo vezala
Italijo z Nemčijo čez goro Grossglockner.
Obe cesti se bodeta baje gradili z italijanskim
kapitalom in naj bi bila naperjena ena proti
Jugoslaviji, druga pa proti Francoski. Sklep
za zgradbo obeh cest je bil storjen ob priliki
poseta avstrijskega kanclerja Schoberja pri
Mussoliniju.

Kmetijski gospodarji in kmetijske gospodi-
nje! Kupujte svoje potrebščine manufakturne
blaga pri zanesljivi domači tvrdki Fr.
Novak, Ljubljana, Kongresni trg 15, pri Nun-
ski cerkvi. — Tam kupite dobro in poceni!

Vsakomur v korist! vseh vrst čevljev

Da pomagamo vsem, ki se imajo boriti v denarnem vprašanju za svojo lastno osebo, kakor tudi vsem ostalim, smo se odločili napraviti „Veliko Prodajo“

„STANDARD“

katera se že vrši od 1. aprila pa do velikonočnih praznikov, po izredni nizki ceni. Zaloga se že vidno zmanjšuje. Nekatere vrste so že razprodane. **Pohitite!**

Otroški v raznih barvah in lak ... od **Din 40- do 70-**
Ženski črni ali rjavi ... od **Din 100- do 140-**
Ženski na špango, komb. usnje ... od **Din 150- do 190-**
Ženski razni, moderna oblika ... od **Din 160- do 200-**

Moški polčevlji, črni ... od **Din 140- do 180-**
Moški polčevlji, rjavi in komb. ... od **Din 150- do 200-**
Moški razni, moderna oblika ... od **Din 170- do 210-**
 Te cene veljajo samo, dokler traja zaloga. **Zato pohitite!**

Poleg teh vrst razprodajamo še razno obutev po **izredno nizki ceni**, ker je v našem interesu, da se vsakdo posluži te naše **velikonočne prodaje** in garantiramo, da dobi vsak, dasi ima majhno denarno sredstvo na razpolago, **čevlje** samo v znani

DETALJNI PRODAJI ČEVLJEV tov. Carl Pollak d. d.
v Ljubljani, na DUNAJSKI CESTI št. 23, na dvorišču.

Gospodarstvo

Živinorejske zadrage in zakon o pospeševanju živinoreje.

(Referat na občnem zboru Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani dne 24. marca 1930.)

Popolnoma upravičeno se vedno povdarja važnost živinoreje, ker nudi ta panoga kmetijskemu gospodarstvu glavni in stalni vir dohodkov. Življenske važnosti je živinoreja posebno v naši banovini, ker dajejo vse druge panoge kmetu le najpotrebnejše pridelke za preživljanje ali pa le enkratni večji dohodek eni generaciji, kakor n. pr. gozdovi. Žal, je morala večina posestnikov po vojni pregloboko poseči v svoje rezerve s tem, da je posekala gozdove.

Naš kmet se tega dobro zaveda. Zato tudi posveča v zadnjem času vedno več pozornosti živinoreji. Posameznik ne more za zboljšanje živinoreje veliko narediti, pač pa lahko mnogo stori organizirana celota z določenim načrtom in smotrenim delom. Ta zavest in stremljenje je poklicala v življenje nekoliko živinorejskih zadrug. Nekatere komaj životarijo, druge so se omejile na preskrbo plemenjakov in močnih krmil, samo par jih vodi plemenske knjige, a še te nepopolno, ker ne vsebujejo tudi natančne kontrole o molži, kontrole o krmljenju pa sploh ne. Vzrok, da niso naše živinorejske zadrage pravilno vodene, je iskati deloma v pomanjkanju strokovne izobrazbe kmetovalcev, deloma v pomanjkanju časa in končno v nezadostni poučenosti in zanimanju našega kmeta za izboljšanje živinoreje.

Nakup raznih živinorejskih potrebščin, kakor krmil in podobno bi izvrševale tudi druge zadrage in ni bilo potrebno ustanavljati za to živinorejskih zadrug. Glavni cilj in namen živinorejskih zadrug naj bo izboljšanje živinoreje. Zato mora vsaka živinorejska zadruga natančno voditi plemenske knjige, v katere zabeležuje skozi generacije vse lastnosti posameznih živali, izvrševati pri molznicah, ki so vpisane v redovniku, kontrolno molžo in tudi kontrolo krmljenja. Mnogi so mnenja, da popolnoma zadostuje vodstvo plemenskih knjig in kontrolna molžna, češ da moramo našega kmeta polagoma privaditi na to delo in šel potem upeljati kontrolno krmljenje. Tako popustljivost smatram za škodljivo in baš tej popustljivosti in površnosti moramo pripisati petežni del neuspeha. Važ-

no je sicer koliko producira ena žival (mleka ali mesa), še važnejše pa je, koliko ostane čistih dohodkov po odštetu produkcijskih stroškov. Znano je, da dve molznici, ki dajeta enako množino mleka, ne porabita enake množine krme. Zato ni dovolj, da se živali samo vpiše v plemenske knjige, temveč se mora skozi nekoliko generacij zabeleževati vse prednosti užitka v zvezi z kontrolno molžo in krmljenjem. Če se odlikujejo vsi potomci z vrtilinami svojih prednikov, pravimo, da je žival homogena, t. j. da z vso gotovostjo prenese svoje dobre lastnosti na potomstvo. Take živali imajo veliko plemensko vrednost.

Dosedaj se je pri izboljševanju živinoreje posluževalo le bolj plemenjakov, katere se je importiralo za drag denar. Deloma je to upravičeno, ker da plemenjak v enem letu veliko potomcev, dočim da samica samo enega. Vendar se je pri tem zelo rado pozabljalo na izbiro dobrih samic in na izbiro domačih mladicev, ki so navajeni našemu podnebju, hlevom, oskrbovanju, krmljenju itd. Znano je, da so dobre živali, ki so bile pripeljane iz tujine, tekem časa vsled drugačnega podnebja, hlevov, krme in oskrbovanja zgubile na dobrih lastnostih in vsled tega celo zaostajale za domačo. Poleg tega na ta način odtujimo veliko denarnih sredstev našemu narodnemu gospodarstvu. S tem denarjem bi veliko več dosegli, če bi ga porabili za organizacijo živinoreje in smotreno izbiro domače živine.

To so glavne naloge živinorejskih zadrug. V Uradnem listu št. 35 z ne 28. februarja 1930 je izšel zakon o pospeševanju živinoreje. Zakon določa, da je dovoljeno v bodoče uporabljati za plemo samo one živali moškega spola, ki jih ocenjevalni odbor spozna za sposobne za dotično krajino. Ocenjevanje izvršuje ocenjevalni odbor, ki ga tvorijo vsi člani občinskega oziroma sreskega kmetijskega odbora, sreski kmetijski referent in sreski veterinar. Temu odboru predseduje odposlanec banske uprave, ki ga imenuje ban izmed naprednih živinorejcev tega okoliša ali izmed živinorejskih referentov dotičnega pasemskega okrožja. Stroške odbora za ocenjevanje pa trpe občinski kmetijski skladi.

Pri ocenjevanju je posebno paziti na koristnost in odlike plemenjakov, poleg brezhibne zunanosti in da ne pride na enega plemenjaka več nego 30 krav. Ocenjevanje plemenske sposobnosti se vpiše v seznam ugodno ocenjenih plemenjakov. Veljavnost ocene velja do prihodnjega pregleda, ki se vrši vsako leto. Vse ostale moške živali, ki jih ocenjevalna komisija prizna za nesposobne, se morajo takoj po pregledu skopiti na državne stroške.

V smislu § 10 cit. zakona mora odbor oceniti tudi plemensko vrednost ženskih živali in zaroda, če jih živinorejci priženejo v ta namen pred komisijo.

Novi zakon predvideva pasemske okoliše. V kolikor ne bi dovoljno ocenjeni plemenjaki zadoščali za oplojevanje ženskih plemenskih živali, morajo nabaviti občine na svoje stroške potrebne sposobne plemenjake onih pasem, ki so odrejene za dotični okoliš. Če pa nabavijo plemenjake zadrage in jih oskrbujejo, jim gre v ta namen iz občinskih sredstev pravica do povračila stroškov v sorazmerju števila ženskih plemenskih živali pri zadrugi s številom ženskih živali v občini.

Vsa kmetijska posestva javnopравниh ustanov in državne kobilarne morajo vršiti selekcijo (izbiro) plemenskih živali in podpisati živinorejske zadrage pri vzreji plemenskih živali. Ta pomoč obstoja tudi v tem, da dajo na razpolago zadrugam plemenske živali in da morajo njihovi strokovnjaki sodelovati v selekcijskih odborih živinorejskih zadrug, če te zadrage to zahtevajo.

Za ispodbudo za vzrejanje živali čim boljše produktivnosti predvideva zakon prirejanje rednih tekem, razstav in plemenskih sejmov živine, kateri se vrši v istem srezu vsako tretje leto. Tekmovalec, ki doseže najvišje število, se proglasi na slovesen način za prvaka sreza za dotično vrsto živine ter dobi nagrado bodisi v denarju, bodisi v živini ali živinorejskih potrebščinah, nadalje diplomu in državno svetinjo. Ob enakovrstnosti gre prvenstvo v tekmi:

1. živalim lastne selekcije živinorejskih selekcijskih zadrug, potem živalim izvenzadrugne selekcije,

2. živalim, katerih plemenska vrednost družin se dokaže na razstavi ali na drug verodostojen način v več generacijah,

3. živalim ostalih živinorejskih zadrug vštvešči mlekarke, travniške in pašniške zadrage in

4. živalim članom drugih kmetijskih organizacij.

Ob pričenjajočem se poapnjenju krvnih cevi navaja raba naravne »Franz-Josef«-grenčice k rednemu odvajanju in zmanjša visoki pritisk krvi. Mojstri v zdravilstvu priporočajo pri raznih starostnih pojavih »Franz-Josef«-vodo, ker zanesljivo in milo odstranjuje zastajanja v kanalu želodčnega čreva in lenivo prebavo ter milo ublažuje razdraženost živcev. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vsi sreski prvaki se vzporedijo z uspehi, ki so jih dosegli v svojih srezih, komisiji pri banovini, katera ugotovi, kdo je prvak v banovini. Prvak v banovini dobi banovinsko nagrado v denarju, diplomu in državno svetinjo. Enako se določi prvak v državi.

Poleg tekom se vršijo sreske razstave plemenske živine. Prve nagrade se daje živalim domače selekcije, ki se jim mora dokazati izvor do tretje generacije s potrdilom iz matičnih knjig ali iz beležnic ocenjevalnih odborov.

Za nagrajanje plemenskih konj daje sredstva tudi ministrstvo za vojsko in mornarico.

Odlične (elitne) živali se vpišejo v državno matično knjigo odličnih živali. Stopnjo odločajo ob kontroli banske uprave in zveze živinorejskih zadrug, dokler slednjih ni, pa začasni odbor banske uprave.

Za priznanje odličnosti so potrebni tile pogoji:

1. plemenska živina mora kazati najmanj v petih generacijah pretežno podedovanje onih odlik, za katerimi je selekcija posebno stremela. To podedovanje se mora redno kontrolirati z vpisi v matičnih knjigah;

2. odlična svojstva morajo predstavljati povečano vrednost živine in njene produktivnosti.

Odlične živali se v slučaju vojne ne jemljejo brez skrajne potrebe, ampak se morajo ohraniti za plemo.

Lastnikom odličnih plemenjakov se dajo nagrade za vzdrževanje in sicer se premija zvišuje z nadaljnjimi leti licenciranja in čuvanja za plemo. Povišek znaša najmanj 20% enoletnih stroškov za vzdrževanje plemenjaka. Zato je zelo važno, da da dober plemenjak čimveč prvovrstnega plemenskega materiala. Pri nas se dogaja, da rejci plemenjakov večkrat odprodajo mesarju prav izvrstne plemenjake, ki bi lahko še cela leta služili za oplemejevanje, če bi jih prav oskrbovali. Važna je tudi odredba, da se ne smejo izvoziti nagrajeni odlični plemenjaki v druge države, če tega izrecno ne dovoli banska uprava, ki sme zahtevati kljub izdanemu dovoljenju povračilo premije. Živinorejske selekcijske zadruge imajo predpravo za odkup takih plemenjakov, če jih hoče lastnik prodati.

Nagrade za vzdrževanje so predvidene tudi za ženske plemenske živali, ki dajejo odlično potomstvo, zlasti plemenjake, in za odlični zarod.

Za živinorejske selekcijske zadruge po tem zakonu se smatrajo živinorejske zadruge, ki redno odbirajo živino ter izpolnjujejo nastopne pogoje:

1. da imajo razen upravnega in nadzorstvenega odbora še poseben selekcijski odbor,

2. da selekcijski odbor redno odreja izbrane plemenjake za oploditev poedinih ženskih plemenskih živali zadrugnikov,

3. da selekcijski odbor ocenjuje vsako leto celokupni zarod zadrugne živine z ocenami o njeni plemenski vrednosti in s pripombami o njenih dobrih in nepovoljnih lastnostih,

4. da vodijo matične knjige,

5. da označujejo zadrugno živino z vidnimi znaki,

6. da dovoljujejo pristop k živinorejski selekcijski zadruzi vsakemu poštenemu živinorejcu z vsako zdravo primerno žensko plemensko živaljo,

7. da varujejo svojo živino kužnih boleznih ter se ravna jo kar najstrožje po zakonskih predpisih o odvracanju in zatiranju živalskih kužnih boleznih in

8. da je odobrilo njih pravila pristojno oblastvo.

Vsi ti pogoji morajo biti v zadrugnih pravilih posebej navedeni.

Živinorejske zadruge imajo sledeče ugodnosti:

1. za selekcijsko delo uporabljajo držav-

nega selekcijskega strokovnjaka, če ne postavijo lastnega strokovnjaka,

2. upravičene so prvenstveno izbirati preostajoče plemenjake in druge primerne živali za plemo od državnih kobilarn in posestev javnopравnih ustanov, žrebčarn in živinorejskih postaj,

3. prvenstveno izbirajo te plemenjake po svojih živinorejskih potrebah, če je več takih živali,

4. dobivajo, če kupujejo plemenjake od države ali javnopравnih ustanov, popuste in prvenstveno pravico do izbora,

5. dobivajo prvenstveno pravico do podpore od državnih in javnopравnih ustanov za pospeševanje zadrugne živinoreje,

6. dobivajo serume, cepiva in zdravila za potrebe svoje živine od vseh državnih ustanov po nabavni ceni in

7. država nabavlja za svoje potrebe živino prvenstveno pri živinorejskih zadrugah in njih zadrugnikov.

Člani živinorejskih selekcijskih zadrug uživajo nastopne ugodnosti:

1. prvenstvo do nagrad in podpor za živino, če se take dele iz sredstev državnih ali javnopравnih ustanov,

2. prvenstvo do vseh ugodnosti, ki jih daje država ali javnopравne ustanove za pospeševanje živinoreje v okolišju zadrug.

Končno je še omeniti, da priznava zakon zadrugam poleg že imenovanih ugodnosti prednostno pravico do zakupa državnih pašnikov in pašnikov javnopравnih ustanov, pod pogojem, da morajo skrbeti za umnejšo pašo, vzdrževanje napajališč in drugih pomožnih naprav in da se plemensko živino, ki je nabavljena iz državnih in drugih javnih sredstev, daje v prvi vrsti živinorejskim selekcijskim zadrugam.

Zakon se nanaša tudi na napredek perutninarstva in na ustanovitev tozadnih postaj, katere bi zalagale srez s plemenskimi živalmi. Perutninarskim selekcijskim zadrugam daje zakon iste ugodnosti kot živinorejskim.

Z ozirom na važnost živinoreje v naši banovini in njenega napredka predlagam sledečo resolucijo:

1. Delegati zadrugnih organizacij, zbrani na občnem zboru Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, apelirajo na vse ostale živinorejce, da ustanovijo v svojih krajih živinorejske selekcijske zadruge ter vestno in po svojih močeh složno sodelujejo v njih za napredek naše živinoreje,

2. Zveza slovenskih zadrug pomaga pri ustanavljanju imenovanih zadrug ter preskrbi zanje vzorna pravila, vse potrebne knjige in tiskovine in jim postavlja na razpolago svoje strokovnjake,

3. obstoječe živinorejske zadruge naj čim prej sprejmejo svoja pravila po določbah zakona o pospeševanju živinoreje ter upeljejo matične knjige in uredijo vse potrebno za selekcijo in zboljšanje živinoreje.

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza — jetika — kašelj — suhi kašelj — nočno potenje — bronhialni katar — katar v grlu — zasluženje — bljuvanje krvi — bruhanje krvi — občutek tesnobe — astmatično dihanje itd.

Je ozdravljivo!

Na tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj mojo knjigo

»Nova umetnost hranjenja«

katere je že mnoge rešila. — Ista se more uporabiti poleg vsakega načina življenja in pripomore, da se bolezen hitro obvlada. Teža telesa poraste in polagano ovapnenje zaustavi bolezen. Mnogi možje zdravniške znanosti potrjujejo vrednost moje metode in radi odobravajo porabo iste. Čim prej se začne z mojim načinom hranjenja, tem bolje.

Popolnoma brezplačno

dobite mojo knjigo, iz katere morete črpati mnogo potrebnega. Kogar mučijo bolezni in kdor se želi na hiter način temeljito in brez nevarnosti rešiti svojih bolečin, naj piše še danes.

Naglašam ponovno, da moja pojasnila dobite popolnoma brezplačno, brez vsake obveznosti od Vaše strani, ter bode Vaš zdravnik sigurno pristal na oni od prvih profesorjev kot izvrsten preizkuščen.

novi način Vašega hranjenja.

Zato je v Vašem interesu, da pišete takoj, in boste od mojega lamošnjega zastopstva postreženi v vsaki dobi. Črpajte pouk in pojačano voljo do življenja iz knjige izkušenega zdravnika. Ona obsega okrepitev in življenjsko tolažbo ter se obrača na vse bolnike, kateri se zanimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. — Moj naslov:

GEORG FULGNER, BERLIN - NEUKÖLLN,

Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 616.

Živinski sejem v Ljubljani (2. t. m.). Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 227 konj, 56 volov, 56 krav, 12 telet in 269 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 78 konj, 30 volov, 27 krav, 10 telet in 257 prašičkov. Sejem je bil dobro obiskan in tudi kupčija je bila precej živahna. Zlasti je bilo precej prašičkov, ki so bili skoro vsi prodani. Nekaj manj zanimanja je bilo za konje. Cene volom so se napram zadnjemu sejmu dvignile za 25 do 50 par pri kilogramu. Za kilogram žive teže so notirali: voli I. 10-25 (na zadnjem sejmu 10), II. 9-50 (9), III. 8-50 (8), krave debele 5 do 7 (5 do 7), krave klobasariče 4 do 5 (3-50 do 5), teleta 14 do 15 Din (14-15).

Gospodarski zakoni, tičejo se poljedelskih panog, so izšli v posebnem snopiču Zbirke zakonov. V njem so natisnjeni: Zakon o pospeševanju kmetijstva, o vinu, o zatiranju boleznih in škodljivcev kulturnih rastlin, o gozdih, o pospeševanju živinoreje, o kontroli kmetijskih pridelkov, namenjenih za izvoz, o zaščiti domače lesne industrije. Zbirka je važna za politične urade, občine, kmetijske zadruge, veleposestva, kmetovalce, razne trgovce itd. Zvezek, ki velja s poštnino 26 Din, vsem interesentom toplo priporočamo. Naročila na knjigarno Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Kmetijska Matica. Še nekaj izvodov knjig Kmetijske Maticе je na razpolago. Kdor jih še nima, naj si jo takoj naroči. Cena s poštnino Din 34.—.

Upravništvo »Kmetkega lista«, Ljubljana, ima čekovni račun št. 14.194. Kdor nima naše položnice, jo lahko dobi pri domači pošti za 25 par. Pri naročilu lista napišite na položnico: v korist ček. računa št. 14.194.

Anton Rožet.

ČILSKI SOLITER

JE DOSPEL! — DOBAVLJA GA PO KONKURENČNI CENI
EKONOM LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 7
 GOSPODARJI, NAROČITE SI GA TAKOJ!

Ekonom

osrednja gospodar
ska zadruga v
Ljubljani

Kolodvorska ulica št. 7.

Ima v zalogi po najnižjih cenah deželne pridelke, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špec. blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega splitskega in trboveljskega portland cementa.

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

Velika zaloga
SUKNENEGA BLAGA za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vzorci

Naročajte
»KMETSKI LIST«!

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni služček 250 dinarjev. Prijaviti se:

»TEHNA«, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Znamka za odgovor.

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog

Vam nudi
Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska c. 46
Telefon 2820

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruge ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNO MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

Gospodarji, gospodinje!

Pri nakupu blaga za obleke, perila, posteljnine i. t. d. se obrnite zanesljivo na domačo tvrdko

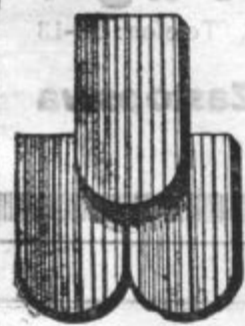

FRANJO NOVAK

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 15
(poleg Nunske cerkve)

Velika izbira za moške in ženske!
Na nižje cene!

Naročajte in širite »KMETSKI LIST«!

OPEKO IN STREŠNIKE

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih karlovskih opekarn
dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah,
samo

»Ekonom« generalno zastopstvo za Dravsko banovino
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošl. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Brzojavl: „KmetSKI dom“

Telefon 2847 v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1 Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitke davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vlože knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računih pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12^h, in od 3—4^h, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12^h, ure.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru

ŠIVALNI STROJI

„Gritzner“ „Adler“
„Kayser“ in kolesa,

najboljši material,
precizna konstrukcija,
krasna oprema ter naj-
nižja cena, kakor tudi
pisalni stroji, Urania,
so samo pri

Večletna garancija!
Pouk v vezenju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

VSAK

VINOGRADNIK

ohrani svojo vinsko trto, ako
škropi z zajamčeno 98/99% no

angleško galityo

katere je močnejša od vsake druge,
zato poizkusite!

Pazite na sledeči nadpis na vrečah:

„MACKECHNIE“ ali „MAPLE“

ČE BOSTE ZIDALI HIŠO ALI HLEV

boste potrebovali žeblice (žičnike), ka-
tere dobite v vsaki množini najceneje pri
SIMON PIRC, PODNART 2.

Laneno
olje
Firnež
Emajlne in
ostale lake
Olinatne
barve

in vse v
stroko
spadajo-
če blago
kupite
dobro,
solidno
in po
zmernih
cenah
pri

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.
Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA-MEDVODE

Podružn.: Maribor-Novl-Sad Lastnik: Franjo Medić

Za travnike in deteljišča uporabljajte

SUPERFOSFAT,

a za vinograde, krompir, koruzo in povrtnino je najbolje
polno gnojenje, katero se izvrši v obliki mešanice

KAS

ali

»Herkules« (organski KAS)

Superfosfat, mavec, Herkules, kakor tudi vsa ostala umetna
gnojila nudi po najpovoljniji ceni

»FOSFAT« D. D.

za promet in trgovino z umetnimi gnojili

ZAGREB, Mažuraničev trg 4

Brzjavljavi: Fosfat-Zagreb

Telefon: 29-13

Vsa pojasnila brezplačno. ... Zastopstva
v vseh večjih mestih

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apne-
nim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in
množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehah
apnena dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSE«,
katero sestoji iz apnena dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitro-
foskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si pri-
hrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

HAID & NEU šivalni stroji

so prvovrsten nemški izdelek.
Prodaja jih tudi na ugodne obroke

»Centra«

Trgovina šivalnih strojev
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 7/III.
Zastopnike sprejemamo povsod.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

registrovana zadruga z [neomejeno] zavezo

v Kandiji v lastni hiši.

Ustanovljena leta 1898.

Ustanovljena leta 1898.

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost, izplačuje
točno. -- Rentni davek plačuje sama iz svojega.